

ANKARA TİCARET BORSASI

KOOPERATİFÇİLİK: İKİ KİŞİYSEN GÜÇLÜSÜN

Türkiye tarımının birçok yapısal sorunu olduğunu biliyorsunuz. Bunlar içerisinde üretici ile tüketici arasındaki fiyat dengesizliği diğerlerine göre bir nebze de olsa öne çıkıyor. Üretici/tüketici fiyatı arasındaki aşırı açıklıktaki makasın iki yüzü bir türlü makul seviyelere getirilemiyor.

Üretici/tüketici arasındaki fiyat makasının bu kadar açık olması, uzun pazarlama kanalları ve üreticinin alıcılara karşı sahipsizliğinden kaynaklanıyor. Buradaki temel sorun üreticiyi her yönden koruyacak bir zırhın bulunmaması. Üretici malını elde edinceye kadar girdiler ve işçilik ücretleri başta olmak üzere birçok masraf yapıyor. Ürettiğini geçimini sağlamak için en kısa zamanda ucuza elinden çıkarmak zorunda kalıyor.

Tarlasında tüccarı beklerken gelene; örneğin, mandalınanın kilosunu 30 kuruşa satmak durumunda kalıyor. Tüketici de aynı ürünü markette 3-4 kat fazla bir fiyatla satın alıyor. Market sahipleri nakliyesi ve rafta beklemesi sırasında ürünün yaklaşık %30 civarında fire verdiğini söylüyorlar. Buna personel, enerji ve diğer görünmeyen giderler eklendiğinde aslında meyve-sebzeden zarar ettiklerini ifade ediyorlar.

Bunlara genel giderler diyelim ve alış fiyatının üzerine %20 koyalım. Bununla oluşan toplam %50'ye, %25 de kar payı ilave ettiğimizde, 30 kuruştan satın alınan mandalınanın, en fazla 60 kuruştan satılması gerekiyor. Ancak şu anda 1.25 ile 1.50 lira arasında bir fiyatla satılıyor. Makas neredeyse boyu kadar, yani 4-5 misli açık. Bu konuda yapılan barkot uygulaması sadece bir nebze çare olabilir. Yani hastalığı iyileştirmez sadece pansuman yapar.

O zaman çözüm ne? Çözümde üreticinin kazanması, buna karşılık tüketicinin daha düşük fiyata daha güvenilir ürün satın alması ise bu ancak üreticilerin kooperatifleşmesiyle gerçekleştirilebilir.

Kooperatif örgütlenmesi, üreticiyi piyasaya karşı koruyor. Gübre, tohum, yem gibi girdilerin toplu alımlarla maliyetlerinin azalmasına yardımcı oluyor. Türkiye'de tarımda kullanılan bazı girdiler ya da girdi hammaddeleri yurtdışından dövizle ithal edildiğinden dolayı dövizin hareketlerinden etkileniyorlar. Ancak bu etkileşim sadece yukarı yönlü oluyor. Dolar ya da euro yükseldiğinde girdi fiyatları da yükseliyor ancak düştüğünde düşmüyor. Bu nedenle toplu alımlar çiftçi için son derece önemli.

ANKARA TİCARET BORSASI

Kooperatifler mühendislik ve veterinerlik hizmetleriyle de güvenli gıda üretilmesine olanak sağlıyorlar. Bütün dünyada kooperatif ürünlerine güvenle bakılıyor. Batıdaki kooperatifler o kadar güçlüler ki, sermaye birikimleri oluşturmuşlar. Bu birikimleriyle bazı ülkelerde bankalar kurarlarken, Afrika'nın, Güney Amerika'nın, Asya'nın bazı ülkelerinde fabrikalar satın alıyorlar.

Kooperatifler, birçok yerde pazarlama şirketleri kanalıyla markalı ürünlerini kendileri pazarlayarak, tüketici ile yan yana geliyorlar ve tüketiciye daha güvenli ürünleri üstelik daha ucuza satıyorlar. Kooperatifler aslında endüstriyel tarım ürünlerini işleyen sanayiciler için de büyük avantajlar sağlıyorlar. Sanayiciler daha güvenli ve daha büyük miktarlardaki ürünleri kooperatiflerden alarak, bir yandan hammadde maliyetlerini azaltırken, diğer yandan tüketiciye güvenli gıdalar sunuyorlar.

Tarımdaki kooperatifleşme ile kar eden köylüler tarlalarını, bahçelerini ve ahırlarını terk ederek şehirlere 'tüketici' olmaya gelmiyorlar. Bu da aynı zamanda toplumsal barışı da sağlıyor.

O halde kooperatifler için son sözü şöyle ifade edebiliriz; iki kişi olmak tek olmaktan daha iyidir.

Sağlıkla kalın...

Kaynak: Apelasyon e-dergi; Harun UYSAL'dan "Kooperatifçilik: İki Kişiyse Güçlüsün"

Macun Mah. 171. Sokak No:4 06105 Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 327 00 00 Faks: 0 312324 08 57 – Başkanlık Özel Kalem Md : 0 312 310 47 74 – 75 -76
Genel Sekreterlik : 0 312 311 01 04 Web: www.ankaratb.org.tr
e-posta :info@ankaratb.org.tr

